

nedeljski Primorski dnevnik

Leto XV. - Št. 64 (4218)

TRST, nedelja 15. marca 1959

Cena 30 lir

S povešenimi glavami...

Razprava proti beneškim partizanom v Florenci je že dokazala, da je ta proces pravi boomerang za njegove truseatorje!

Domači in videnski šovinistični politikanti so celih štirinajst let napihovali »balon« tako imenovane »beneške čete«. Ustrahovali so napredne in zavedne beneške Slovence, da bo ta njihov »balon« — ko bo počil — uničil vse tiste, ki so zapleteni v proces, vse tiste, ki so hoteli in hočejo ustvariti nekaj novega v nadiskih dolinah!

Napihnjeni »balon« se je res razpočil, a ni bilo v njem takšnega »potenciala«, da bi bil uničil beneške antifasiste. V njem je bilo samo črno blato, ki je umazalo in ocnilo pred našim ljudstvom in pred svetom tiste ljudi, ki so ga napihovali! To je mnenje večine beneških Slovencev, ki pričakujejo pravico razsodbe florentinskih sodnikov. Razsodba, če bo res pravična, bo se bolj očrnila podpiralce narodnostne mržnje, ljudi, ki so odgovorili, da je prišlo do tega protizakonitega procesa.

Beneški Slovenci so sledili poteku razprave z zanimanjem. Odmev pa je bil tak, kakršnega si niso pričakovali njegovi inscenatorji.

Ro govoriš s preprostim človekom o tem procesu, ti pravi: »To je bila res vse ena sama komedija!«

Druči pa dostavljajo: »Kaj tega procesa ni bilo konec po toliko letih, in ne bilo tega in onega človeka, nikoli! Majhna skupina ljudi je kriva vsega tega, kdor drugemu roplja jamo, sam vanjo tretji pa so vzeli napotno besedo od Italijanov pravijo: »Era tutto una bolla di merda!« (Vse bo šlo v oči). Obtožnica je spalnica pred obrambo kakor so pa tudi takšni ljudje, ki hodijo po naših dolinah s povešenimi glavami. Stramujejo se sami sebi, to so tiste priče, ki so bile, s svojim globokim patriotičnim čustvom, čeprav so bili obesili ta »pave« škodovati našim antizidom in onečastiti odpranjsko gibanje.

Ko je bil res čas ter da na možnost in priložnost vsakemu človeku, da bi bil dokazal z dejanji svoj patriotizem, so se vdali ti ljudje volji okupatorja, mu hlapčevsko služili in pobijali takšne bore, kot so tisti, ki se morajo zagovarjati pred porotnim sodiščem v Florenci!

Ti ljudje hodijo torej danes s povešenimi glavami in ker so kisle volje, jim pravi ljudstvo, da so prodali lonce na upanje! Kaj je še dokazal florentinski proces beneškim Slovincem?

Da bo vsakomur razumljivo, kaj je dokazal, moramo stopiti nekoliko nazaj v prejšnja leta in povedati, kaj se je dogajalo takoj po vojni in Italiji in pri nas.

Po osvoboditvi, ko se je fašizem zrušil, se je postavila na noge nova, demokratska Italija. Po zaslugi prelite krvi najboljših sinov Italije so oživele v državi nove, demokratične ustanove, ki štitiijo ali vsaj bi morale štitiiti vsakega državljana pri njegovem vsakdanjem delu in življenju. Ta Italija in ves svet je morala dati visoko priznanje odpor-niskemu gibanju. Po italijanskih mestih in vaseh so se vršile velike in svečane manifestacije, na katerih so visoki državniki delili zlate kolajne tistim partizanom, ki so se najbolj odlikovali v borbi proti okupatorju.

Okupatorju. Odpor-nisko gibanje je bilo prikazovano kot slavna epopeja italijanskega ljudstva. Padlim partizanom so odkrivali in se danes odkrivajo spomenike in spominske plošče. In medtem ko se je to dogajalo po italijanskih mestih in vaseh, je prišla v nadiskih dolinah — s pomočjo reakcionarnih videmskih krogov — oblast v roke ljudi, ki so bili v okupatorjevi službi, odkriti fašisti, sovražniki odpranjskega gibanja, preganjalci pravih partizanov. Ti ljudje so ustanovili oborožene tolpe z namenom, da bi preganjali partizane. Da bi dali »pravno« podlago svojim oboroženim skupinam, so si nadeli naslov »Osoppos«.

Te tolpe pa so razsajale po Beneški Sloveniji do leta 1950. Pobijali in preganjali so partizane in njihove sorodnike. Sramotili partizansko gibanje na vse načine. Dopovedovali so ljudstvu, da so bili partizani navadne tolpe, razbojniki, potepuhi, ljudje,

ki jim ni bilo do dela. Do odpor-niskega gibanja so se obnašali, kakor da bi bili oni zmagali v vojni in da pritiče njim pravica do kaznovanja ljudi, ki so se jim bili v vojni z orožjem uprli. V takšnem ozračju so skuhal proces, o katerem razpravljajo sedaj v Florenci!

Ti ljudje so uradno predstavljali pred našim ljudstvom Italijo in ker je premalo bralo časopise in poslušalo radio, je mislilo, da se preganjajo partizani po vsej Italiji. Zato je marsikdo tem šovinistom nasel v upanju, da mu bodo napravili posebne usluge in da bo dobil pohvalo, če bo šel pričat proti partizanom. Ni vedel, da delijo partizanom v Italiji zlate kolajne. V tem strupenem ozračju so se mnogi partizani potuhnil ali pa zbežali čez mejo.

Danes se stvari spreminjajo. Ljudstvo bolj čita časopise in poslušata radio. Proces v Florenci je odprl našim ljudem oči.

Pokazal je, da niso partizani tisti, ki se morajo preganjati, ker so oni tisti, ki so Italijo rešili fašistične tiranije.

Dokazal jim je, da so bili do sedaj zaslepljeni, da so tisti, ki so jim verjeli večinoma fašisti, ki so jim zakrivali resnico.

Res je, da se postavi lahko v Italiji na zatožno klopi vsak, ki se pregreši zoper zakone, tudi če je bil partizan. Toda obtožnica mora dokazati obtožencu krivdo! Te krivde pa ne morejo dokazati našim partizanom! Obramba je zlomila obtožnico, ker je bila sestavljena iz laži.

Proces je nadalje dokazal beneškim Slovincem, da so partizani, Slovenci in Italijani, vodili skupno borbo proti skupnemu sovražniku in da je bil sovražnik premagan, čeprav so mu pomagali tudi tisti, ki so ta proces insecirali. To je jasno povedal, med drugimi, tudi Ferruccio Parri, ki je pričal na procesu. Ferruccio Parri pa je bil prvi predsednik italijanske vlade po osvoboditvi, predsednik demokratske vlade nove Italije, tiste Italije, ki je vstala izpod zlomljenega fašističnega jarma tudi po zaslugi naših partizanov. Toda nova Italija je nastala hkrati v veliko žalost tistih, ki so naše partizane postavili na zatožno klop!

IZIDOR PREDAN

«Pekel je vendar pekkel». Tako se glasi naslov novega izvirnega slovenskega odrskega dela, ki ga je prispeval tržaški slovenski pisatelj Josip Tavčar v zakladnico slovenske dramske umetnosti. Premiera »Pekla«, ki je bila v sredo v priredbi tržaškega SNG, pa je pokazala, da je delo nenavadno in svojevrstno in da je v vedno odlični režiji Jožeta Babiča, v originalni sceni iznajdljivega in domiselnega Jožeta Cesarja, ob preplepi »peklenski« glasbeni spremljavi Pavleta Merkuja ter ob izvrstni igri vseh nastopajočih igralcev, doživelo prepričljiv uspeh. — Na sliki: prizor iz drugega dejanja.

Odložitev zahodnega odgovora Sovjetski zvezi na čas po Mac Millanovem obisku v Washingtonu

Baje nameravajo predlagati ustanovitev »varnostnih hodnikov« na področju, ki bi zajemalo obe Nemčiji, Poljsko in ČSR - Nezadovoljstvo Londona in Washingtona proti De Gaulleu, ki s svojo zahtevo v zvezi s francoskim sredozemskim brodom »krši atlantsko solidarnost«

LONDON, 14. — Foreign Office je davi zanikal, da se je zaradi novih težav zakasnila izročitev zahodne note Sovjetski zvezi. Nota je praktično že pripravljena, toda za njeno izročitev rajši čakajo še na anglesko-ameriške razgovore, s katerimi se bo končala akcija za koordinacijo zahodnega stališča, ki jo je začel Mac Millan.

Glede temeljev dosedanjega sporazuma med to akcijo Foreign Office molči. Opazovalci pa pravijo, da se predvideva »razredčenje« vojaških sil, ki bi ga predlagali Sovjetski zvezi na področju Srednje Evrope, ki ni še določeno, ter povezavo tega »razredčenja« s postopno rešitvijo političnih in ozemeljskih vprašanj Nemčije. Kar se tiče ostalega, pa gre samo za domneve.

Veliko zanimanja je vzbudila danes informacija tiska iz Bonn, ki jo z velikim poudarkom objavlja »Daily Mail«, česa da sta se Mac Millan in Adenauer, sporazumela, da bosta predložila v Ženevi načrt za ustanovitev »varnostnih hodnikov« na področju, ki bi zajemalo

toval v Washington še pred koncem leta na konferenco predsednikov vlade.

Kar se tiče Mac Millanovih razgovorov v Bonnu, so nekateri angleški listi mnenja, da je ta obisk imel uspeh; toda ne strinjajo se o pomenu »uspeha«. Konservativni »Daily Mail« pravi, da je Mac Millan odnesel pravo zmago in da je znal prepričati Adenauerja o koristi postopne razorožitve v Srednji Evropi.

Skrajno desničarski »Daily Express« pa trdi, da Adenauer še vedno nasprotuje temu načrtu, da pa ni uspel prepričati Mac Millana, da bi se mu odpovedal. Po mnenju lista je v tem Mac Millanov »uspeh«.

Konservativni »Daily Telegraph« piše, da angleški načrt za področje omejene oborožitve pridobiva tla. Komunistični »Daily Worker« pa pravi v naslovu: »Mac Millan se strinja z izročitvijo orožja Adenauerju.«

Glasilo sovjetske vlade »Izvestija« piše, da so bila sprica nepopustljivosti Adenauerjeve politike zahodna predvidevanja, da bo Adenauer zavrnil Mac Millanovo politiko gibanosti, povsem upravičena. List dodaja, da Adenauer odločno zavrača sleherni načrt o zmanjšanju vojaštva in oho-rožitve v Srednji Evropi, ter dodaja: »Največja nesoglasja med Londonom in Bonnom pa so glede načel bodoče zahodne politike, Velika Britanija zahteva »gibčnost, medtem ko Bonn vztraja pri etogostia«.

V krogih NATO pa so zelo razburjeni zaradi francoske zahteve, naj francoske pomorske sile v Sredozemlju ostanejo pod francoskim poveljstvom v primeru vojne, kakor so v časti miru. S tem je po mnenju mednarodnih krogov v Parizu dobila integracija atlantskih sil najhujši udarec po neuspehu evropske obrambne skupnosti.

V trenutku, ko se pripravljajo na praznovanje desete obletnice NATO, je francoska gesta je bolj vznevoljila zlasti Washington in London. Zlasti je ostra angleška kritika zaradi »pomankanja atlantske solidarnosti«. Predstavniki Foreign Officea je izjavil: »Mi lahko samo obsojamo tako pobudo«. V Parizu pa je predstavniki NATO izjavili, da bodo ostali člani NATO težko ugodno sprejeli to zahtevo.

Predstavniki Bele hiše Hagerty je izjavil, da bodo o tem govorili v okviru atlantskega zavezništva, in je dodal, da ni pričakovati drugih uradnih komentarjev do prihodnjega tedna. Glavni ameriški listi objavljajo francoski sklep na prvih straneh z velikim poudarkom. V vladnih krogih v Washingtonu pa neuradno izražajo zaskrbljenost zaradi francoske zahteve. Francoski poslanik Alphonse je danes popoldne razgovar-

jal pol ure z državnim podtajnikom Murphyjem. Po razgovoru je poslanik izjavil, da sta govorila samo o Berlinu, vendar pa domnevajo, da je bilo govora tudi o francoski zahtevi glede pomorskih sil v Sredozemlju.

Čeprav se v času miru zadeva v ničemer ne spreminja, vendar ugotavljajo, da se Francija sklicuje na »splošno odgovornost«, kar pomeni vojno v Alžiriji, da obdrži nadzorstvo nad svojim sredozemskim ladjevjem tudi v primeru vojne. Prav na to »splošno odgovornost« se Francija že nekaj let sklicuje, ko postopoma umika del svojih čet iz Nemčije in iz Francije, ki so teoretično na razpolago NATO. Priporočila se, da je praktično sedaj francoski prispevek atlantskemu zavezništvu brezpomemben. Nekateri so mnenja, da je francoski korak tudi neke vrste protest proti »epo-« (Nadaljevanje na 8. strani)

V Afriki

DOMENICO MODUGNO
se je vrnil precej pobit
s festivala evropskih po-
pevk v Cannesu. Njego-
va popevka »Pioven«, ki
je dobila v Sanremu
prvo nagrado, je bila se-
le na šestem mestu, ker
je zmagala neka holand-
ska popevka. Najbrž se
bo Claudio Villa sedaj
nekoliko potolažil

To je prva francoska raketa «Veronique», ki so jo izstrelili v Sahari (Colomb-Bechar) in ki je dosegla višino 250 km.

Spoznam, ki ga poznamo pod imenom De Gasperi-Gruber in s katerim se je italijanska vlada — v zameno za avstrijsko priznanje italijanske vrhovnosti nad Južnim Tirolom — obvezala dati Južnim Tirolcem najširšo upravo in celo zakonodajno avtonomijo — to je avtonomno deželo, v kateri bi bilo italijanskega življa le toliko, koliko je Italijanom v narodnostno mešanih občinah, ki bi bile priključene tej avtonomni deželi Južnih Tirolcev. A tudi tu so našli izgovor in ustanovili avtonomno

da je filmska igralka
drey Hepburn, ki se je
vzela zdraviti nad mesc
v bolnišnici zaradi pos
padea s konja pri sneman
filma »The unforgiven«
novno začela igrati v tam
mu. Ostati pa bo morala
tri tedne pod zdravnišk
nadzorom ter se bo ne
zato v tem času vzdrla

Če bi morski psi bili ljudje

BERTOLD BRECHT

Če bi morski psi bili ljudje, bi se vprašala gospoda Keunerja mala hčerka njegove gospodine, ali bi bili potem bolj prijazni do majhnih rib? "Gotovo," ji je odvrnil. "Če bi morski psi bili ljudje, bi zaradi, v morju za majhne ribe ogromne posode, kjer bi bilo zanje dovolj hrane — tako rastlinske kot tudi živalske. Skrbeli bi za to, da bi imeli te posode vedno dovolj sveže vode in sploh bi imeli različne sanitarne ukrepe. Če bi si na primer kupili od ribic poskodovala plavuti, bi takoj dobila obvestilo, da ne bi morskim psom ribice predčasno umrle."

Da pa ribice ne bi bile žalostne, bi od časa do časa prejel velike vodne zabave, kajti vedeti je treba, da vesela ribica bolj prijajo kot pa žalostna.

V teh velikih posodah bi bile seveda tudi šole. V teh šolah bi učili ribice, kako je treba zaplavati v žrelo morskoga psa. Ribice bi tako na primer morale poznati zemljevid, da bi mogle najti morskoga psa, ki neke leno počiva.

Najvažnejša pa bi bila seveda moralna vzgoja ribic. Seveda bi jih učili, da je največje in najlepše doživeti, če se ribice veselo žrtvuje in da vse morajo verjeti v morskoga psa, predvsem ko jim ti rečejo, da bodo skrbeli za njihovo lepo bodočnost. Ribicam bi govorili, da je ta bodočnost zagotovljena samo v tem primeru, če bodo popolnoma poslušne. Predvsem vseh ribic ribice ogibati, ne govoriti, materialistični nagajenji in bi moralistično javiti morskim psom, če kateri od njih bila pod črto bi moralistično.

Če bi morski psi bili ljudje, bi se seveda med seboj ljubili, posode, da bi osvobodili same. Samo vojskova-ri pa bi prepuščali svojim čutem. Dovedeli bi ribicam, da je med njimi in ribicami drugih morskih psov, kot pravili, da so ribice same, toda one druge molče-jejo. Čisto drugačen jezik bi se zaradi tega med seboj razumeli, kajti ribice, ki bi ubila v vrstah in ki molčejo v dru-žini, bi pripeli drobnim odlikovanjem in ji dodelili naslov heroja.

Če bi morski psi bili ljudje, bi seveda imeli tudi u-čestnost. Tako bi imeli pred-vojnike, zobe morskih ribic v prelestnih barvah, ki bi jih zlobo pravi raj, katerim je mogoče tako prijetno postopati. Glede na to, da morski dnu bi kazala, tako žlahtne ribice nadevše-jejo, da bi pod vplivom prijet-nejših zrakov ribice zasnanje-jejo, zabite v najlepše misli, nadevše navale v žrelo morskoga psa.

Med drugim tudi ne bi bile ribice, se bi morski psi bili ljubili, vse ribice enake. Ne-žejo in jih bi dobile po-ostale. Nekoliko večje bi bi imeli, kajti za morske pse sa-je prijetno, kajti potem bi bi bolj pogosto lahko bi bi večje obroke hkrati. Še bi ribice z višjim polo-žajem in bi postale učite-rici, inženirji za grad-bo posod itd.

Maraka v morju bi sploh bila kultura, če bi morski psi bili ljudje.

Če bi morski psi bili ljudje, bi rekel, evi ste vionilec. Vas poklic je kaj? Niti pomisliti no-je na to, da bi izjavili, češ, da bi poklic po svojem bi bil zastarel. To bi šlo pre-je samo po obliki, dragi bi bi. Vi ste morate priznati. Kaj je bi bi? Vam v banko proti u-je dragi Grooch, umor ne-je, kajti proti namestitvi bi bi. Leti smo pokradili celo bi bi. Razkopali smo jo, na-je, kajti smo, da jih odpeljali. V rešnici pa smo storili ču-je, nakopali nepotrebnost de-je, potem sem ališal, da se je sveta nekoliko pobriga-je, za podletitev naročil za bi bi. Razkopali smo jo, na-je, kajti smo, da jih odpeljali. V rešnici pa smo storili ču-je, nakopali nepotrebnost de-je, potem sem ališal, da se je sveta nekoliko pobriga-je, za podletitev naročil za bi bi. Razkopali smo jo, na-je, kajti smo, da jih odpeljali. V rešnici pa smo storili ču-je, nakopali nepotrebnost de-je, potem sem ališal, da se je sveta nekoliko pobriga-je, za podletitev naročil za bi bi.

Bertold Brecht

ljubne metode. Groba sila je minila. Sedaj nihče več ne pošilja morilcev, če je mogoče poslati sodnega izterjevalca.

Gospod Keuner ni bil mne-ja, da mora živeti v neki določeni deželi. Pravil je: "Povsod lahko trpim lakoto." Nekega dne pa je šel skozi mesto, ki so ga zasedli so-vojniški dežele, v kateri je živeli. Naproti mu je prišel oficir tega sovražnika in ga je prisilil, da je stopil s plo-čnice. Gospod Keuner je ubo-gal in je spoznal, da je ogor-čen proti temu človeku in si-ker ne samo proti njemu, ampak posebej proti deželi, iz katere je prihajal na mo-ž, žel si je, da bi izginila z zemeljske oble. "Na kak na-čin," se je vprašal gospod Keuner, "sem v tem trenut-ku postal nacionalist? Samo ker sem srečal nacionalista. Toda prav zato je treba iz-trebiti neumnost, ker napra-vi neumne tiste, ki jo sreču-jejo."

Nekega proletarca so vpra-šali pred sodiščem, če hoče prisesti v svobodni ali cerk-veni obliki. Odvrnil je: "Jaz sem brezposeln." "To ni bila samo raztresenost," je rekel gospod Keuner. "S tem odgo-vorom je povedal, da je v ta-čem položaju, kjer tako vpra-šanje, da celo vse sodni po-stopke, nima nobenega pome-na."

Ko so vprašali gospoda Keunerja, katero žival ima najraje, je imenoval slona in je to tako utemeljil: Slon združuje lokavost z močjo. To ni drobna lokavost, ki za-ostuje, da se ogne pasti ali na se dokopije do hrane, marveč lokavost, v kateri je moč za večje podvige. Kjer je hodila ta žival, vodi širo-ka sled. Kljub temu je do-brohoten, razume šalo. Zna biti dober prijatelj kot tudi dober sovražnik. Zelo velik in težak je, vendar zelo hit-ter. Njegov rilec prinaša ve-likanskemu telesu tudi naj-

manjšo hrano, kot orehe. Uhlje lahko premika: sliši sa-mo to, kar mu ugaja. Slon postane tudi zelo star. Tudi družaben je zelo in to ne sa-mo do drugih slonov. Povsod ga imajo radi, kot se ga tudi boji. Njegova komičnost o-mogoča, da ga celo spuštuje-jo. Ima debelo kožo, ob kate-ri se lomijo noži; toda nje-gova čustva so nežna. Zna biti žalosten. Zna postati jezen. Rad pleše. Umira v goščavi. Siv je in opazijo ga samo za-radi njegove velikosti. Ni ga mogoče pojesti. Lahko ga dobro dela. Rad pije in po-štane vesel. Nekaj prispeva tudi k umetnosti: daje slono-vo kost.

Gospod Keuner je postavil naslednje vprašanje: "Vsako jutro navija moj sosed gramofon. Čemu glasba? Slišim, ker telovadi. Zakaj telovadi? Ker potrebuje moč, slišim. Čemu potrebuje moč? Ker mora premagati svoje sovra-žnike v mestu, pravi. Zakaj mora premagati sovražnike? Ker mora jesti, slišim."

Ko je slišal gospod Keu-ner, da njegov sosed navija gramofon, da bi telovadil, da bi bil močan, hoče biti mo-čan, da bi pobil svoje sovra-žnike, svoje sovražnike pobi-ja, da bi jedel, je postavil svoje vprašanje: "Zakaj je?"

"Opazil sem," je rekel go-špod Keuner, "da jih veliko odvrčamo od našega nauka s tem, ker na vsako vpraša-nje poznamo odgovor. Ali ne bi mogli v interesu propa-geande postaviti listo vpra-šanj, ki se nam dozdevajo doela nerešljiva?"

Nekega sodelavca gospoda Keunerja so obtožili, da za-vezema sovražne stališče do njega, "da, toda samo za mo-jim hrbtom," ga je branil go-špod Keuner.

Ko je gospod Keuner si-šal, da ga hvalijo njegovi bivši učenci, je rekel: "Po-tem ko so učenci že zdavnaj pozabili na napake mojstra, se jih ta še vedno spominja."

Gospod Keuner je čakal na nekaj en dan, potem en te-den, potem še en mesec. Na koncu je rekel: "En mesec bi se lahko mirno čakal, to-da ne tisti dan in tisti te-den."

Gospod Keuner je dal mestu B prednost pred me-stom A. V mestu A je re-ke, "me ljubijo, toda v me-stu B so bili prijazni z me-noj. V mestu A so izkoristili moje znanje; toda v mestu B so me potrebovali. V me-stu A so me povabili k mi-zi; toda v mestu B so me po-važili v kuhinjo."

Neki mož, ki je dolgo ni-videl gospoda Keunerja, ga je pozdravil z besedami: "Vi ste sploh niste spremenili."

"Oh, je rekel gospod Keu-ner in prebledel.

(Odlomki iz »Pripovedk go-špada Keunerja«.)

PO PREDAVANJU DOCENTA BEOGRAJSKE UNIVERZE DR. V. DJURIČA

Pot modernega srbskega slikarstva od njega početkov do današnjih dni

Skozi vprašanje svetlobe v impresionizmu, oblike v konstruktivizmu, barve v fauvizmu in intimizmu, tematike v socialnem slikarstvu in primitivizmu ter vsebine v medvojni in povojni umetnosti je srbsko slikarstvo opravilo veliko in dolgoletno šolo do lastnih odkritij

Zgodovina moderne umetnosti se pri Srbih prične v zori XX. stoletja. Njen prolog se odigrava v XVIII. in XIX. stoletju v umetnosti Vojvodine, ko so Srbi po Veliki selitvi na ozemlje južne Ogrske končno zapustili bizantinsko umetniško pojmovanje ter sprejeli evropski način umetniškega izražanja. To je bila doba herojskega doseganja Evrope tako v umetnosti kot kulturni sploh. V sredi XIX. stoletja je s stabilizacijo svo- bodne srbske države umetni-ško središče polagoma pre-šlo iz južnih ogrskih pre- delov v prestolnico svobod- ne države — Beograd. Ze v

ve učitelje mladim impresi- onizmom; Milanu Milovanovi- ču, Kostu Miliceviću, Mali- ši Glišiću in Nadeždi Petro- viću. Ti so šli na študij naj- prej v Muenchen, nato v Pa- riz. Zaradi solanja v dveh slikarskih centrih se tudi njihova umetnost deli v dve fezi. Ko so se vrnili domov, je nastopila doba nerazume- vanja, vendar so oni nade- ljevali slikanje svetlih, im- presionističnih slik, veči- noma pejzažev. Milovanović je bil najbolj dosleden impresi- onist, podoben Manetu, pod čigar vplivom je v Pa- rizu rasel. Nadežda Petro- vić pa je bila najbolj svo- bodna in najbolj individual-

in ne več problem svetlo- be. To je doba tako imeno- vanega konstruktivizma (ki pa ni identičen s konstruk- tivizmom drugod).

V srbskem konstruktiviz- mu so štiri različna pojmo- vanja in načini obdelave prostornine in oblike. Ca- sovno je prvi cezannovski. Po principih Paula Cézanna so delali statične, mirne si- ke zafinirano pobarvanih površin in monumentalnega izgleda. Jovan Bijelić, zlasti po Mile Milovanović ter Petar Dobrović so bili glavni pred- stavniki te smeri v srbskem slikarstvu. Drugi slikarji, večinoma učenci francoske- ga zmerne ali akadem-

lenem pogledu; manjkalo je tako imenovano socialno slikarstvo. Na dnevni red je prihajalo vprašanje te- matike, sižeja. Napredna, so- cialno orientirana evropska umetnost, ki je dala nekoli- ko velikih mojstrov zlasti na področju grafike, je ka- zala tudi na te poti.

Kot v prejšnjih dobah, so tudi pri reševanju tega vprašanja srbski slikarji ho- dili po dveh poteh. Slikarji mesta — Djordje Andre- jević-Kun v Beogradu, Ro- man Petrović v Sarajevu in nekoliko Makedonec Marti- noski — so se vsak na svoj način začeli poglabljati v življenje delavcev in prole- tarcev, mestnih sirot in ci- ganov. Kunova grafika, ta najdoslednejši borec za so- cialno ideologijo, je pridobi- vala simpatijo ljudi za borbo španskega ljudstva, dajala je spodbude rudar- jem, da nadaljujejo pri svoj- jih zahtevah za boljše živ- ljenje. Bila je družbeno ten- denciozna, pri čemer pa ni izgubila nič na svoji umet- niški kvaliteti.

Drugo polovico borbe za sižej v slikarstvu so izpol- nili tako imenovani slikarji primitivci. Bogate plo- dove je dala v hrvatskem slikarstvu znana skupina »Zemlja«, v kateri so bili poleg izučenihi slikarjev tu- di mnogi talentirani kmet- je, ki niso imeli rednega u- metniškega solanja. Do iste- ga pojasa, samo ne tako organiziranega, je prišlo tu- di v srbskem slikarstvu. Kmetje Sumadije in Vojvo- dine, med katerimi so za- res izredni slikarji, so poleg svojega dela na njivi tudi slikali. Ko pa so oni pričeli nastopati, je že bila v at- mosferi druga svetovna vo- jna.

Vojna je zvrstila v kolone tudi slikarje, nekatere v partizanske kolone, druge v vrste ujetnikov. Med prvimi so bili poleg drugih Djordje Andrejević-Kun in Pivo Karamatić, med vojnim ujetniki pa mladi slikar Duško Vlačić in še nekateri. V borbah in v ujetništvu se je slikalo dru- gače kot v normalnih raz- merah. Ni bilo časa za dalj- še delo na posamezni sliki, pa tudi slikarski material je bilo težko prenašati. Na- stajale so predvsem risbe, grafike, akvareli, pasteli in kaka tempera. Pač pa je vse vojno slikarstvo dobilo svo- jo tematiko in specifično barvo. Zvezki in bloki parti- zanskih slikarjev so se pol-

tivizmu, barve v fauvizmu in intimizmu, tematike v socialnem slikarstvu in pri- mitivizmu ter vsebine v med- vojni in povojni umetnosti je srbsko slikarstvo opravi- lo veliko in dolgoletno šolo do lastnih odkritij. Kot uče- nec velike francoske umet- nosti je postalo zrelo in za- večajoče se svoje vrednosti. Gledano v širokih okvirih evropskega slikarstva pre- stavlja posebno in danes popolnoma originalno ce- lo.

Casovno so prvi razbili okvire mladi slikarji sku- pine »Enajstoric«. Združili so se zato, da se odcepijo od ilustrativnosti brez poe- zije in šli so večinoma po

Marko Čelebonović

Skupina

dobi romantike, zlasti pa v dobi realizma žive in dela- jo najboljši predstavniki teh struj v Srbiji. Z otvoritvijo umetniških šol, najprej ža- sebnih v drugi polovici XIX. stoletja in potem državnih v začetku XX. stoletja, po- stane Beograd zbirališče mladih umetnikov ter me- sto, kjer se je določalo nje- hovo nadaljnje izpopolnje- vanje. Njegova vodilna vlo- ga se je obdržala do dana-šnjih dni.

Moderna srbska umetnost se pričena tisti trenutek, ko se problem svetlobe po- javi kot eden izmed najbolj osnovnih problemov v si- karstvu, torej v dobi impresi- onizma. Toda ko so prvi impresionisti razstavili svo- ja platna v Parizu, so se v Srbiji šele rodili tisti, ki bi- dobo pozneje njih izkušnje prenesli v domačo deželo.

Vendar pa so problem sve- tolobe že obdelovali lumina- risti — Rista Vukanović, Steva Aleksić, Leon Koen — ter pleinairisti — Marko Murat, Paško Vučetić in Be- ta Vukanović. Generacija teh slikarjev predstavlja pr-

na, zaradi česar na koncu svojega kratkega umet- niškega dela in življenja ne- hala z impresionizmom ter se oprijela fauvizma, ki se je v srbskem slikarstvu raz- vil šele med obema svetov- nima vojnama.

Ze za časa prve svetovne vojne, ko so srbski impresi- onisti ustvarjali svoje naj- boljše slike, se je pojavila reakcija na njihovo u- metniško pojmovanje v prv- ih delih Moše Pijada, Pe- tra Dobrovića in Jovana Bi- jeleća, ki so šele pričniali u- metniško delo. Ti so pod vplivom novih pojavov v pa- riškem slikarstvu spoznali, da je impresionizem z ne- govanjem posebne svetlobe razkril v njej oblike in trdnost slikanih predmetov in človeških figur. Oblike so se enostavno raztopile v sve- tolobi. Treba je bilo vrniti slikanemu predmetu trdnost, dati mu izgubljen prostori- no, negovati njegove pla- stične vrednosti. In tako predstavlja prvih deset let po prvi svetovni vojni o- snovno vprašanje srbskega slikarstva problem oblike

skega kubizma, kot Sava Sumanović, Moma Stevano- vić, Milan Konjović in dru- gi so obdelovali prostorni- no na kubistični način, to- ga tako, da predmeti in fi- gure niso nikoli izgubili zveze s prirodnimi oblikami.

Ostali dve tendenci pa sta se, čeprav v okviru sploš- nih zahtev tega časa, obli- kovali pod vplivom prejš- njih umetniških dob v do- mači deželi.

Proti koncu tridesetih let tega stoletja so vse te stru- je začele polagoma pojena- vati. Nastopila je nova pe- rioda, v kateri zopet obstaja- ta dve povsem različni tendenci, čeprav jima je skupna želja za kar najbolj finim in rafiniranim kolo- ritom. To je v srbskem si- karstvu doba, ki je zapu- stila v zgodovini srbske u- metnosti najlepše in najbolj prijetno obarvane slike. Fau- vizem in intimizem sta ta dva pola kolorističnega si- karstva pri Srbih. Največji predstavniki fauvizma pri Srbih so izšli iz skupine prejšnjih konstruktivistov. Na prvem mestu so bili tu Jovan Bijelić, ki se je de- lama opiral na slikarstvo Vlaminka, Petar Dobrović, pod inspiracijo platen Matis- sa in Van Gogha, Milan Ko- nović, Ignjat Job iz Du- brovnika, Zora Petrović in Petar Lubarda. Mediteran- ski motivi kot živa pestro- Bosne in njen lokalni kolo- rit so prispevali, da so srbski fauvisti ustvarili, v okvi- ru sprejetih načel ter ob mnogih specifičnostih, neki svoj, zelo karakterističen stil. Tu gre za velike in ta- lentirane umetnike, ki so jim bili francoski slikarji samo vzor, potem pa so šli po lastnih poteh ter dali velike umetniške ustvaritve.

Nekoliko mlajša generaci- ja slikarjev, kateri pripada- jo Marko Čelebonović, Ivan Radović, Stojan Aralica, Ne- deljko Gvozdenović, Ivan Tabaković in Pedja Milo- savljević ter še nekateri, je v srbskem slikarstvu nasto- pila v štiridesetih letih. Tu- di ta generacija je bila po svojem okusu in po svojih zahtevah čisto koloristična. Toda ti slikarji so z barvo ravnali drugače kot fauvi- sti. Bila jim je pomoč za pričaranje intimnih, čutnih in lirskih razpoloženj in atmosfer, zaradi česar je morala biti sočna, rafinir- na, mešana z drugimi bar- vami.

Vse do časov malo pred drugo svet. vojno je moder- na doba z vsem svojim veli- kim dogajanjem, moralnimi krizami in socialnimi krivi- nostmi našla, kot tema, v srbskem slikarstvu le malo mesta. Vendar se je čutila potreba tudi po slikarstvu, ki bi bilo kritika življenja, njegovo gibalno — odkrito se je postavljalo vprašanje ko- ristnosti umetnosti v druž-

Milan Milovanović

Modra vrata

nili z risbami trpljenja in junaštva. Daleč od doma- če dežele pa je Duško Vla- jić s slikanjem portretov u- jetnikov ustvaril eno od naj- presunljivejših dram ljudi med žicami.

Konec vojne in zmaga, nove zahteve, naj bo umet- nost razumljiva in v pod- poro pri naporih ljudstva za obnovo dežele, nove umet- niške koncepcije in postav- ke socialističnega realizma, vse to je večina srbskih u- metnikov združilo v težnji, da se ustvari novo slikar- stvo, različno od slikarstva med obema velikima vojna- ma. Tematika je bila ak- tualna skoro v tistem vsak- danjem, trenutnem smislu, a umetniški jezik enosta- ven in razumljiv širokim slojem. To slikarstvo, ki se

niso izgubili umetniške vred- nosti. Bilo bi pa napacno misliti, da je povojno giba- nje privedlo samo do ne- uspehov. V formalnem smi- slu je bil kak padeč, toda v spremembah in transfor- macijah posebnih slikarskih vrst je že bila klika nove- ga. V zadnjih desetih letih se je prekinil proces razvi- janja socialističnega realiz- ma srbske variante in pred slikarje so se postavila no- va vprašanja.

Današnje likovno življe- nje Beograda in Srbije splo- se zdi, da presega po buj- nosti, organiziranosti, po šte- vilu pomembnih umetnikov in uspehih vse prejšnje pe- riodo v razvoju moderne srbske umetnosti. Skozi vprašanje svetlobe v impresi- onizmu, oblike v konstruk-

sledovih severnjakih, eks- presionističnih eksperi- mentov. Skupina se je sicer za- radi neenotnosti kmalu raz- šla, toda razstave mladega Miće Popovića ter zlasti Pe- tra Lubarda v letu 1951 so prinesle novim iskanjem priznanje. Od tedaj pa do današnjih dni so se izobli- kovali tri skupine umetni- kov, ki bi jih lahko imeno- vali: asociativne, predmetne in abstraktne. S tem ba- gastvo likovnih struj sodob- nega srbskega slikarstva pa ni izčrpano.

Na čelu asociativnega si- karstva je Petar Lubarda. Intuitivno je Lubarda našel inspiracije za svoje slike v kršu planin rojstne Crne gore. Podobno je Stojan Čelić našel poetske vzije v gozdnem svetu Bosne. Mi- ca Popović je ugotovil, da so vaze podobne človeškim glavam in podobno, med- tem ko vidi Zoran Petrović v današnjih kompliciranih strojih, ki jih personificira, bitke, ljudi v bolečinah in vsakovrstnih tegobah.

Kot kaže že ime, je do- mena predmetnih slikarjev zanimanje za predmet, vr- sta pa, ki jo posebno negu- jejo, je mrtva priroda. So- glasno stoji na stališču, da se more v tematiki mrtve prirode povedati resnica o značaju in vrednotah ljudi. V tej skupini so Marko Če- lebonović, Mile Milunović in Miodrag Protić. Predmet je tem umetnikom samo simbol, sredstvo za povoz z ljudmi o minljivosti živ- ljenja in o življenju samem. On ni v službi formalnih eksperimentov in ni sam se- bi namen. S tem se je spre- menila tudi vloga mrtve na- rave.

Abstraktni slikarji so naj- novšeji pojav v modernem srbskem slikarstvu. Pristaši tega slikarstva se nahajajo med mladimi slikarji. Če o- menimo samo najbolj izra- zite, so ti: Petar Omčikus, Bata Mihajlović, Boba Jo- vanović in D. Stojanović. Sp. Medtem ko so asociativ- ni in predmetni slikarji spe- cifičnost srbske umetnosti, so abstraktisti del hotenja sodobne evropske umetnosti. Se nikoli ni kaka ekstrem- na smer v moderni umetno- sti: imela tolike pristašev v srbskem slikarstvu kot ab- straktno slikarstvo. Sicer pa bo o usodi abstraktizma la- hko govorila bodočnost. Če je v njem kaj ustvarjalnega, bo ostal, če je pa to samo imitacija, se bo omenjal sa- mo kot brezpomemben po- javendar karakterističen po- jav.

Povedati pa je treba, da so še drugi, dobri slikarji, ki se ne vključujejo v no- beno skupino in tukaj ome- njeno iskanje, pa so našli lastne poti.

Po svojih sodobnih speci- ficnostih ter po prispevku srbskih slikarjev pri ustvar- janju modernega likovnega jezika Evrope, je Beograd postal eden od visokih u- metniških centrov v zadnjih letih.

Petar Lubarda

Borba konj

PRIČAKOVANJE JE VELIKO, NESTRPNOST KANDIDATOV PA ŠE VEČJA

Kdo bo dobil Oskarjevo nagrado?

Odgovor bomo izvedeli 6. aprila Med filmskimi igralkami pridejo baje v poštev Elizabeth Taylor,

Rosalind Russel, Shirley Mac Laine in Deborah Kerr; med igralci pa Spencer Tracy, Paul New-

man, David Niven in Sidney Poitier - Igralska umetnost in zasebno življenje - Možna so presenečenja

V Hollywoodu bodo 6. aprila zopet razdelili Oskarjeve nagrade najboljšim filmskim igralcem, režiserjem, scenografom in operaterjem za leto 1958. Med filmskimi igralkami, ki prihajajo po mnenju kritikov v poštev za visoko nagrado, so Elizabeth Taylor, Rosalind Russel, Shirley Mac Laine, in Deborah Kerr, med igralci pa Spencer Tracy, Paul Newman, David Niven in Sidney Poitier.

Seveda so to neuradne vesti in prav lahko se zgodi, da dobijo nagrado povsem drugi igralci in igralkice, ki jih uradni kritiki in časopisje sploh niso predvidevali. Toda že dejstvo, da jih štejejo med »najboljše«, predstavlja za vse omenjene igralce veliko čast in seveda tudi dobro reklamo.

Elizabeth Taylor je bila predložena za Oskarjevo nagrado za svojo vlogo v filmu »Macka na vroči pločevini strela«, ki jo je igrala tik po smrti svojega tretjega moža Mikea Todda. Film so že vrtili tudi v našem mestu ter ga je domača kritika ocenila zelo pozitivno; posebno do-

bro pa se je izrazila prav o Elizabeth Taylor, ki jo je označila za veliko in nadarjeno igralko.

Večkrat je Elizabeth z drhtečim srcem čakala dne, ko so delili Oskarjeve nagrade, v upanju, da bo tudi ona med nagrajenci. Do danes se to njeno upanje ni uresničilo; kritika ji je

sicer priznala, da je ena najlepših filmskih igralk, ni pa priporočala, da je ne smatra tudi za najboljšo igralko. Sedaj, ko se je Elizabeth izkazala tudi kot dobra igralka, pa se ji nagrada lahko izmuzne iz rok iz povsem drugih — rekli bi lahko »privatnih razlogov«.

Elizabeth je namreč komaj dobrega pol leta vdova, ko se že govori in v gotovostjo piše o njeni poroki s pevcem in igralcem Ediem Fischerjem. Do sedaj so ji njeni številni oboževalci radi spregledali vse njene flirtne in ljubezni vedno so našli tudi opravičilo za njene poroke in razpore. »Ubožica je pač še mlada« so vedno dejali »sama ne ve še, kaj hoče. Kdo bi ji zameril, če si išče ljubezni in če pri tem nima sreče, da bi našla na pravega moža«. Takega mnenja so bili tudi še tedaj, ko se je Elizabeth poročila z najbolj poznanim in najbolj bogatim filmskim producentom Mikem Toddom. To, da je bil Todd v svojo ženo zaljubljen, da ji je kupoval nadarjene dragulje, da je prejel njej na čast velike svečanosti in ples in da jo je skratka oboževal, vse to so njeni oboževalci smatrali za nekaj povsem naravnega, za nekaj, kar si je pač Elizabeth že s svojo lepoto zaslužila.

Toda tokrat ima Elizabeth tudi svoje dosedanje oboževalce proti sebi. Celotno — prav ti njeni oboževalci ji danes očitajo pokvarjenost ter ji zelo zamerejo, da je razšla z Ediem Fischerjem in Debbie Reynolds, ki so ga šteli še do nedavnega za enega najbolj srečnih. In to razpoloženje oboževalcev je prišlo spram Elizabeth tudi tokrat ob Oskarjevo nagrado.

Toda Elizabeth si zaradi tega ne dela stvari las. Kot bi je vse kritike nič ne brigale ter bi se poživljala na to, kaj ljudje govorijo in rečejo, se javno kaže v družbi z Ediem Fischerjem ter niti ne skriva, da se namerava z njim čim prej poročiti. Za njen 27. rojstni dan ji je Edie podaril ogrlico iz 27 briljantov, ki jo je Elizabeth ponosno pokazala vsem svojim prijateljem. Pred dnevi se je pojavila v njegovi družbi tudi na nekem družabnem večeru, na katerem je napovedala svojo skorajšnjo poroko. Vsi, ki so bili navzoči na tem večeru so si edini, da se je Elizabeth zelo zredila ter da ni več tako lepa, kot je bila do sedaj. Nekateri so mnenja, da so temu vzrok živci, drugi pa trdijo prav obratno, da je namreč Elizabeth sedaj tako srečna, da se od same sreče redi. Še drugi vedo povedati tudi tretjo verzijo — Elizabeth naj bi se bila Edieja že naveličala ter naj bi bila sedaj zaljubljena v zdravnika, ki jo je zadnje čase zdravil zaradi

živčne razrušenosti. »Pri Elizabeth bi bilo tudi nekaj takega mogoče«, pravijo vsi, ki Elizabeth dobro poznajo.

In kaj pravi Edie? Pred dobrim mesecem je sodišče ločilo njegov zakon z Debbie Reynolds, ki je tako ostala sama z dvema otrokoma. »Edie ni bil dober mož«, je izjavila Debbie pred sodiščem, ki je obsodil Fischerja, da mora plačevati visoke alimente. »In tudi z Elizabeth ne bo srecen«, so pristavili vsi njegovi dosedanjí prijatelji. »Elizabeth je v bistvu razvujen otrok. Če ji Edie ne bo mogel nuditi vsega, kar ji je lahko nudil bogati Mike, potem se ga bo prav gotovo kmalu naveličala«.

Rosalind Russel, ki je tudi na seznamu kandidatov za Oskarjevo nagrado, si je zopet osvojila ameriško publiko z vlogo v komičnem filmu »Gospa moja teta«. Vsa kritika si je edina, da se je Rosalind izkazala kot izvrstna komična igralka ter da so ji, kot takoj odprta vrata za sodelovanje še v raznih filmih. Rosalind je bila dolga leta upoštevana samo zaradi svoje lepote ter so jo uporabljali vedno le tam, kjer je lahko svoje čare, bolj ali manj odkrito pokazala. Ker pa ni več mlada, so jo začeli producenti vedno bolj zamerjati in zapostavljati. Toda Rosalind ni klonila. Borila se je toliko časa, dokler ni dobila glavne vloge v že omenjenem filmu, kjer je pokazala še ves svoj šarm, istočasno pa veliko smisla za humor.

Shirley Mac Laine tudi ni nobena ameriška filmska lepota. Nasprotno, zaradi svoje zunanosti sploh ne uživa velikega ugleda. Vendar jo smatrajo za eno najbolj nadarjenih ameriških filmskih igralk. Film, zaradi katerega je bila predložena za Oskarjevo nagrado, nosi naslov »Ne-ko«.

Frank Sinatra in Shirley Mac Laine v filmu »Ne-ko« je pritekel v zadnjem trenutku

Elizabeth Taylor in Eddie Fisher

PO KRIVICI OBREKOVANI IN PREGANJANI DOBROTNIK

Netopir je koristen pomočnik pri uničevanju škodljivcev

Z radarjem zaznava ultrazvočne valove - Neuki ljudje se ga boje in ga preganjajo - Netopir in vraže

Cloveško praznoverje, neznanje, morda tudi nagajanje k slabemu, že od nekdaj pripisuje netopirju vse mogoče lastnosti, hudobne namene, zla dejanja in zahrbtnosti, ki jih ta nedolžna živalica prav gotovo nima.

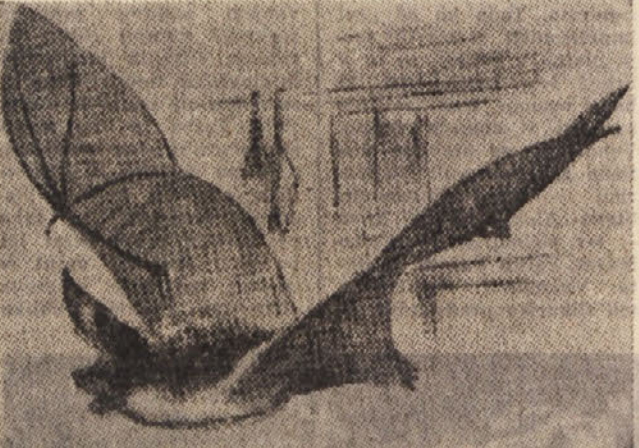
Da na ženske preži in se jim zaplete v lase ter jim potem prijeli. Da ga ni moč drugače spraviti iz las kot samo z razbeljenim železom.

Da se spremeni v vam-

Zagonetno je bilo zanje življenje netopirja in njegove navade. Niso si mogli tega drugače razložiti, kot da je vse nekaj nadnaravnega, skrivnostnega.

Mnogi so se ga zaradi tega bali, in so ga pretovali.

Pravimo, da je tako bilo nekoč. Morda pa še danes marsikdo tako misli. Morda se še danes najdemo ljudje, ki vržejo kamen proti njemu, ko neslišno švigne v mraku

Neslišno leti netopir na lov

pirja, ki pije svojim žrtvam kri.

Da kliče smrt. Tako dolgo da obletava kako hišo, da prikljice vanjo smrt.

V Prekmurju plašijo otroke z netopirjem: »Ne hodi ven zdaj, ko je tema, se ti bo slepa miš zataknila v lase!«

A tudi nadnaravno moč mu pripisujejo.

»Grisno srečo u špilu prinese taciinu, kir serce umorjenega matafirja si z rudečim koncem na laketi leve roke priveže«.

Takole se bere v prastarih zapiskih o čudežni zadržilni moči, ki jo ima matafir:

»Zoper ujed in zvijanje v trebuhu in serčne tegine pomaga takale arcinija: S tremi prsti zmrvi suho mreno slepe miš, sedem jagod ubranih na grmu srbortke, sedem let stare, ščep marjonoviga pirja, obraniga zvečer po sončnem zahodu, pred ko bi cveteli imei. Vse to u možnarju stoli v prah inu u maselcu z vinskiim cvetom sedem botov premešaj, pole pa naglo spij!«

»Zoper madron inu glste ni bulši arcinije od brinovca, kir se je kremplec matafirja in korenika genejana močila tri lune cafta«.

Tako so včasih mislili o netopirju ljudje. Kmečki, a tudi mestni. Neuki in tudi šolani.

na kako vzvišeno mesto, in se šele od tam spusti po zraku. Leti tiho in varno. Oči so tako majhne, da z njimi le malo vidi. Pač pa izvrstno sliši. Žuželke lovi med letenjem. Spi tako, da se prime s krempljici zadnjih nožic za kak predmet in se obesi z glavo navzdol. Prav tako prespi zimo. Le da si v ta namen poišče še bolj samotno kraj. Zlasti rad se zateče v kak opuščen rudniški rov ali pa naravno podzemeljsko duplino. Tam je pač topleje.

Za učenje je največja uganika pri netopirju to, da leti fako varno in se nikamor ne zadene, kljub temu, da so njegove oči skoro slepe, zlasti pa ponoči. Že več kot sto petdeset let se s tem vprašanjem ukvarjajo. Neslišno leti mimo dreves in hiš, mimo ljudi in skal. A nikoli vanje ne zadene. Napravili so že nešteto poskusov z njim. V večji so se prepleli vse križem z žico in spustili tja netopirja. Toda tako spretno se je izogibal vsem nastavljenim oviram, da ne bi mogel boiti če bi imel še tako dobre oči.

Sele v zadnjem času se je posredilo dognati v čem je ta netopirjeva lastnost. Dva ameriška učenjaka sta po zadnji svetovni vojni dolgo opazovala netopirja in poskušala z različnimi najboljčijišimi aparati. Ugotovila sta, da izgubi netopir orientacijo, brž ko se mu zapro usta ali ušesa. Med letenjem namreč netopir neprestano odpira in zapira gobček. Učenjaka sta s svojimi aparati dognala, da oddaja iz gobčka ultrakratke valove, ki jih človeško uho ne zaznava in ki znašajo 30 do 70 kilohercov (do 1.000 tresljajev v sekundi). Tresljaji pa niso vedno enaki: Odvisno je to od razdalje od predmeta, proti kateremu leti netopir. Ko se val, ki ga je oddal iz gobčka od predmeta odbije, se vrne in ga ujame uho. Torej pravi radar. Zaradi tega tudi preneha ta radar delovati, brž ko se zamašijo ušesa ali gobček. Komunikacijski kanal.

Ugotovili so nadalje da more netopir zaznati z ušesi ultrazvočne valove 95 do 98 kilohercov. A katere vrste netopirjev, delajo tudi s frekvenco od 120 do 138 kHz na sekundo.

Vidimo torej, da netopirji niso tako strašne živali z zločinskiimi nagibnjami in s kakimi skrivnostnimi in nadnaravnimi lastnostmi, marveč so zelo

»napredna« bitja, ki precej prekašajo celo gospodarstva sveta — človeka.

Najhujši in najbolj zaigran netopirjev sovražnik pa je sova. Seveda, oba sta ponočnjaka in se pogosto srečujeta na svojih potih. Precej pa je verjetno, da nima sova preveč uspeha, če pomislimo, s kakšnimi ultramodernimi tehničnimi pripomočki razpolaga netopir. Morda, dokler je še neobojen in neizkušen mladiček, ali pa če ga preseneti v spanju. Toda, ko je v polni moči in pri polni zavesti, se mora najbrž precejkrat obrisati pod — kljunom.

Kmetijski strokovnjaki v raznih naprednih državah pa so kljub vsemu opazili, da je netopirjev vedno manj. Ker vedo, kako uspešen pomočnik pri uničevanju škodljivih žuželk je netopir, so hoteli priti glade tega na čisto. Ugotovili so, da netopirje pokončujejo deloma razne bolezni. Potem tudi razni zajedavci, ki jim njih radar ni kos. A največ je kriva civilizacija. Z modernizacijo vseh vrst stavb

in poslopij, se manjša število pribežališč, v katerih se netopir še do danes zatekal. Vedno manj je prostornih podstrešij in zvonikov, duplin in opuščenih rudniških okoliš, kjer je nemoteno prezimuje. Sedaj pa se mora vsaj dovolj skriti, ali pa tudi dovolj skriti, ali pa tudi zadošiti zavarovani prejemazom, in marsikateri prejemaz spomladi ne zbudi več žive zimskega spanja.

Spridlo tega so v nekaterih državah, med njimi tudi v Jugoslaviji, začeli misliti na to, da bi netopirja z zakonom zaščitili. Biologi pravijo, da ljudje brez podlage uničujejo živalice, ker ne vedo, kako koristne so. Zamišljeno je tako, da bi predvsem poučili ljudstvo o pravi vrednosti netopirja. Potem pa bi urečili nekatere zavarovalnice, kjer bi se živele v miru, kjer bi jih gojevali in se razmnoževale. Celotno rudniško oprejo, v kateri bi se zatekali netopirji, bi deloma spremenili da ne bi motili teh koristnih prijateljev kmetov.

Z glavo navzdol, obesen za krempljce, prepiči netopir zimo

VELJAVEN OD 16. DO 22. MARCA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Ne bodite malodušni, ker vam je sreča naklonjena. Vse la srečanja in lepe novice. Uporabite svojo spretnost za uresničitev nekega načrta.	Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Premagali boste nekatere ovire in nove sentimentalne vezi ne bodo utrdile. Male zatrepe e konomskega značaja. V poklicnem delu mnogo opravkov.	Strelec (od 22. 11. do 21. 12.) Verjetno se želi, ker bo neke načrti se po vodi. Cakajo pa vas druge, se bolj ugodne prilike. Prijeten obisk.
Bik (od 21. 4. do 20. 5.) V poslovnem delu nobene spremembe. Lahko uresničite neki svoj načrt. Ne zapujate obljubam zainteresiranih prijateljev. Malenkostni družinski spori.	Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Ne predvideni dogodki vam bodo odkrili nove možnosti za uresničitev vaših ciljev. Vedno močnejša čustva do neke osebe.	Kozorog (od 22. 12. do 21. 1.) Zelo razbuzani dnevi in nenadne izpremembe v poslovnem delu. Bodite preudarni in mirni, pa se bo vse dobro uredilo.
Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) Prebrinite odločitve v rešenih in poslovnih zadevah bi bile lahko škodljive; boljše poskati. Neka oseba bo vzbudila vaše zanimanje.	Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) Malenkostni prepripi z drago osebo. Prijateljski obiski in čudna srečanja. Mirno poslovanje in možnost posrnskega zaslužka.	Vodnar (od 21. 1. do 20. 2.) Odločite nekatera vabila, da se ne boste znašli v neprijetnem položaju. Bo že prišla boljša prilika. Mirni dnevi. Uredite osebne zadeve.
Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Veseli in pestri dnevi. nova spoznanja izogibajte se diskusij. V poklicnem delu morate biti preudarni, da odpravite sovražne vplive.	Skorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Koristne novice. Premagali boste neke ovire gmojnega značaja. Srečanje s prijatelji. V znanosti boste odkrili nove prijatelje.	Ribi (od 20. 2. do 20. 3.) Prijetna srečanja in lepe obljube. Ugodna prilika za mali zaslužek in potovanje. Premagali boste neke ovire v svojem poklicnem delu.

JAQUELINE SASSARD

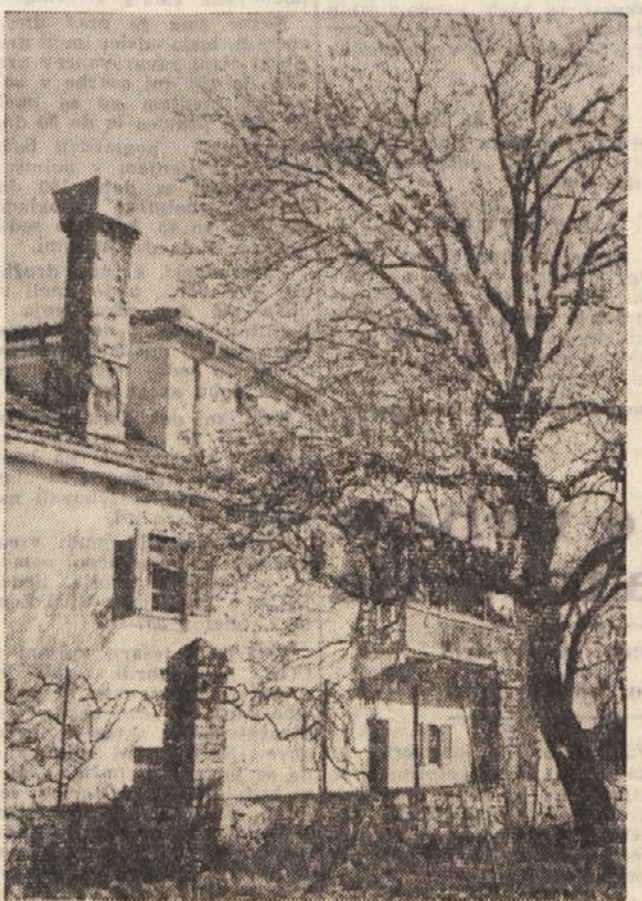
Iz naših krajev

ZA USPEŠNO REŠITEV PEREČIH PROBLEMOV KMETIJSTVA

Naši kmetje naj se strnejo okoli svoje strokovne organizacije KZ

Ob podpori članstva bo Kmečka zveza v bodoče še razširila svoje delovanje - Besede tajnika Kmetijske zadruge na občnem zboru KZ

Na občnem zboru Kmečke zveze je tajnik inž. Josip Kmetec ob zaključku svojega poročila govoril tudi o temer je poudaril, da je delo KZ v korist kmetov vedno potrdilo, da obstaja kmečka zveza. Kmečka zveza je nudila članom vso podporo, ki jo je imela na voljo. Vse, kar je bilo potrebno, da bi se kmetje strnili okoli svoje strokovne organizacije KZ, je bilo na voljo. Kmetec je poudaril, da je delo KZ v korist kmetov vedno potrdilo, da obstaja kmečka zveza. Kmečka zveza je nudila članom vso podporo, ki jo je imela na voljo. Vse, kar je bilo potrebno, da bi se kmetje strnili okoli svoje strokovne organizacije KZ, je bilo na voljo.

Mraz, ki je pritisnil prejšnji teden, je najbolj škodoval mandeljnom, ki so povsod v cvetju

Moč Kmetijske zadruge, je nato dejal Dušan Kodrič, ni samo v tem, da deluje v korist kmetov, ki neposredno obdelujejo svojo zemljo, temveč predvsem v tem, da se članstvo in vodstvo zavedata nujnosti tesne povezave z vsemi kmeti ter enotnosti kmetov za samoopravo na gospodarskem področju. Zato so v zadruzi združili Slovenci in Italijani in ta enotnost je v zadruzi pokazala že plodovite sadove.

NABREŽINA
Po nekaterih večjih krajih so priredili Prešernovo praznik žene z bolj ali manj bogatim sporedom ali pa (ob prazniku žene) z družabnim večerom. To kaže, da se v prizadevanjih zavedajo svojih nalog in dolžnosti do skupnosti, da imajo kulturne in druge potrebe skratka, da spremljajo našo stvarnost, se zanjo zanimajo.

BAZOVICA
Prejšnji teden je bil v Ljubičici sestanek predstavnikov jursarjev iz Bazovice in Gropade ter predstavnikov občinskega ljudskega odbora Sežane za ureditev vprašanja jursarskih zemljišč, ki so ostala onstran državne meje. Sestanek je bil zelo važen, saj predstavljajo jursarska zemljišča onstran meje pomembno, rekli bi življenjsko vprašanje za prebivalce obeh vasi. Tako v Gropadi kot v Bazovici se prebivalci v velikem številu ukvarjajo z živinorejo in največ pašnikov je prav na drugi strani meje. Tam so tudi gozdovi, ki dajejo stelo in drva, da ne govorimo o senu, polju in njivah. Ureditev tega vprašanja se je pokazala nujna predvsem zaradi tega, ker je že pred leti izšel v Jugoslaviji zakon, po katerem je dovoljeno uživanje dobrin gospodarske skupnosti samo onim, ki tvorijo to skupnost, to se pravi kmetom, ki obdelujejo svojo zemljo. Raz.ka med našimi predpisi in crnimi v Jugoslaviji je torej bistvena, zaradi česar je bilo treba vprašanje čimprej rešiti, čeprav jugoslovanske oblasti doslej niso gledale tega dejstva nikakoli ovir.

Na sestanku v Ljubičici so predvsem pregledali zemljišča in seznane jursarskih upravljencev. Načelno je bil sprejet sklep, da se v seznanih ostanejo tudi imena onih vaščanov, ki sicer obdelujejo zemljo, a jim to prinaša premalo dohodka, da bi lahko s tem preživljali sebe in družino in morajo zaradi tega svoje dohodke zaokrožiti z delom drugod. Predstavnik občine Sežane so pokazali vsestransko razumevanje in ko bodo o tej stvari razpravljali na pristojnem mestu, lahko pričakujemo, da bo zadeva rešena duhu želja prebivalcev Bazovice in Gropade.

Ali ste že prijavili «Vanoni»?

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov obveščata vse prizadete, da zapade 31. marca rok za vlaganje davčnih prijav «VANONI» za dohodke dohodninskega davka. Kot vsako leto bodo tudi letos uradi Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov izpolnjevali omenjene davčne prijave. Zaradi boljše razumevanja prijave, menimo, da bo koristno, če se naši kmetje podrobneje seznajajo s predpisi, ki zadevajo kmečko gospodarstvo.

KMETJE (najemniki)
Osebe, ki imajo zemljišče v najemu, izpolnijo list z oznako «c» tako, da analitično odgovorijo na vse postavke ali pa prijavijo samo tisti dohodke, tako da a) vsem tistim, ki razpolagajo izključno z zemljiškimi dohodki, če skupna vsota dohodkov ne znaša 540 tisoč hr letno. b) vsem tistim hišnim lastnikom, katerih dohodek od hiše ne znaša 150 hr letno. c) vsem tistim hišnim lastnikom, katerih dohodek od hiše ne znaša 150 hr letno. d) vsem tistim hišnim lastnikom, katerih dohodek od hiše ne znaša 150 hr letno. e) vsem tistim hišnim lastnikom, katerih dohodek od hiše ne znaša 150 hr letno.

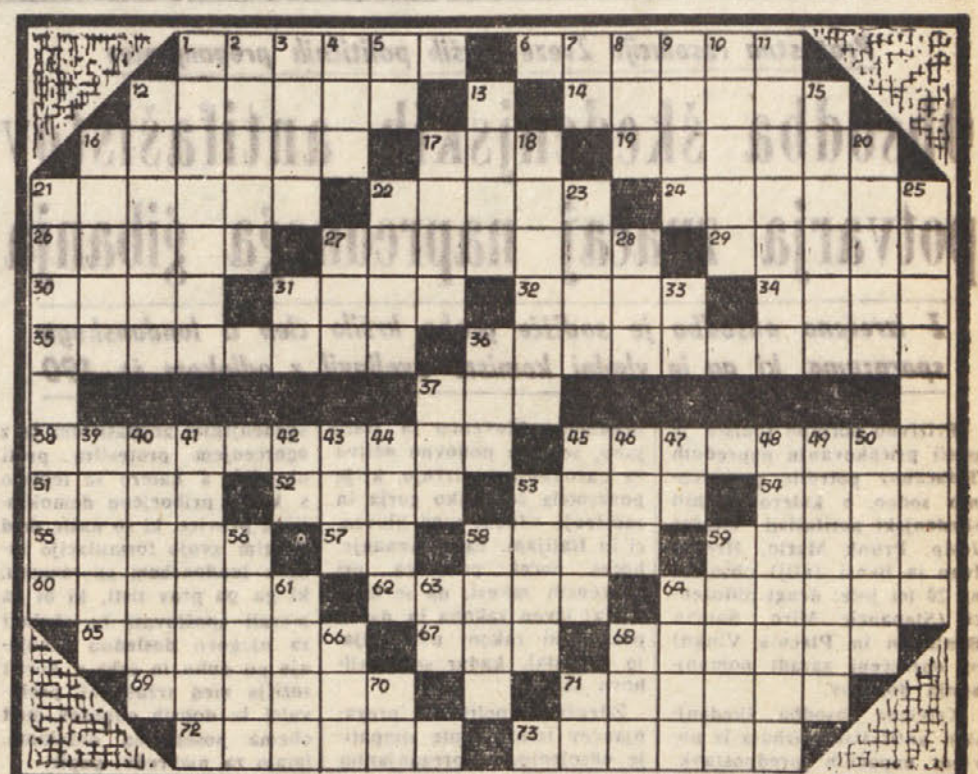
SPLOSNE DOLOČBE
V prijavi list mora vsakdo vnesti svoje osebne podatke in podatke o članstvu v družini. Na prvi strani omenimo lastništvo in agrarno rento tako, da odgovorjajoč rento, vpisano na katastru pomnožimo z 12. Na zadnji strani moramo sesteti vse družinske dohodke. V tem primeru moramo pomnožiti lastniško rento s 3 in agrarno rento s 4. Vsak poglavar družine prijavi tudi dohodek članov družine, v kolikor pristo razpolaga s temi dohodki. Od skupnega čistega dohodka odštejemo: a) državne, občinske, pokrajinske in dodatne davke; b) občinski davek na pse, na vozila, na služabnike, družinski davek itd.; c) odtegljave za pokojnine, zavarovalne prispevke itd.; d) stroške za razne izboljšave itd.; e) stroške za strokovne revije, za prevoz na delo itd.; f) za vsakega člana družine 50.000 hr. To so splošna določila za izpolnitev davčne prijave. Če želijo kmetje kakšno pojasnilo, ali ne bi znali sami izpolniti prijave «VANONI», naj se ogledajo v naših uradih v Ulici Geoppe 9, kjer smo jim vedno na razpolago.

KZ in ZMP

PROSEK

Če bi bili naši predniki vedeli, kakšen promet bo Prosek nekoč dosegel, bi nam bilo gotovo storiš službo, da bi si bili zgradili svoje domove malo bolj vasksebi. Tako bi ne bil nekdanji Prosek sedanjemu tako v napotje, in to z ozirom na naše domače, a še bolj na potrebe splošnega prometa. Za to so naše nekdanje steeze res pretesne. Te zadeve je vedno težja, a njena rešitev ni tako lahka. Tako je povsod, kjer se bijeta stari in novi svet. Pri nas imamo, kot znano, gospodarsko družstvo, ki ima svoj gostinski obrat in postreže z domačim vinskim pridelkom. Tako ustrezno gostom in domačim vinogradnikom (svojim članom). Skoro vso lansko leto je od njih kupilo po primerni ceni (okrog 140). Res bi bilo — kot je nedavno pisal «Primorski dnevnik» — prav, če bi družstvo svoje dejavnosti razširilo poglabljeno, in to v korist domačin in sedanjih vinogradnikov. To bi pomenilo samopomoč in sodelovanje za dvig kmetijstva v proizvodnji in potrošnji. Cim večja in čim boljja proizvodnja ter vnovčenje po čim boljših pogojih, to je zadeva, ki jo morajo reševati vsi kmetje. Mislimo, da bi moglo naše gospodarsko družstvo spričo svojih izkušenj v tem mnogo storiti. Kdor bolj natančno pogleda sem in tja pri nas, lahko opazi, koliko smo Prosečani že napravili za cvetličarstvo. Vsak kosček zemlje skušamo za to izkoristiti. Koliko pa bi napravili, če bi imeli ob hišah več zemlje! Veselje in volje za to je torej precej in uspeh ne bo izostal. Seveda bi bil še večji, če bi imeli večjo strokovno izobrazbo. Saj je izkušnje precej, a za umno in bolj uspešno cvetličarstvo premalo. Upamo tudi, da bo zdaj končno le rešeno vprašanje poti čez Mokolane, ker je ustrezni sklep potrdil tudi občinski svet.

KRIŽANKA

Besede pomenijo:
VODORAVNO: 1. železnica, 2. majhen rep, 3. pokrajina v Grčiji, 4. naglo premikanje, 5. znak italijanskih avtomobilov, 7. druga in prva črka besede pod 34. vod, 8. moško ime, 9. grški basnopol, 10. povečujem, razvijam, 11. velika reka v Južni Ameriki, 12. zelo lep, 13. raven, 15. pripadnik starih plemen, ki so živeli na južnem Kavkazu, 16. mesto v firenški pokrajini, 17. jugoslovanski voditelj, 18. krasota, 20. rešene, 21. velika kača, 22. živec, 23. vrsta drobnega sladkorja, 25. označiti z nazivom, 27. žensko ime, 28. siv, 31. znak aluminij, 33. italijanski splošnik, 36. kurjaci, 37. številka, 39. presledki, 40. dva trgovska prostora, 41. majhen kos sobne opreme, 42. začetek abecede, 43. znamenje življenja, 44. država v Aziji, 45. zver iz rodu velikih mačk, živi v Ameriki, 46. gradivo, 47. latinski vezik, 48. največji otok na svetu, 49. vest, novost, 50. obložene z lesom ali drugo snovjo, 53. slovenski partizanski heroj, 56. jugoslovanski diplomat, 58. mesto v Belgiji, 59. zapolnjen, natočen do kraja, 61. sorodnice, 63. grška črka, 64. majhni plugi, 66. del nja s pestmi in rokami, 2. glave, 68. otok na Jadranu, 70. medmet, 71. kazalni žamek.

RESITEV KRIŽANKE
IZ PREJSNJE STEVILKE
VODORAVNO: 1. ekonomist, 10. slavist, 12. kot, 14. Orest, 15. Pad, 17. Rodin, 19. tri, 20. bolan, 21. inkret, 23. aidot, 25. kolomaz, 27. arhar, 29. polkan, 30. noter, 32. vers, 33. rah, 35. rek, 37. žrec, 39. politik, 41. on, 42. Man, 43. Popović, 44. ost, 45. es, 47. Rožek, 49. Pi, 50. sok, 52. tek, 53. kos, 55. kapitan, 57. kate, 59. polinom, 60. navesar, 61. Oziris, 62. nemestr, 63. decontner, 65. Marat, 66. lin, 67. radij, 69. Nin, 70. maneken, 72. ponizane.

NAVPIČNO: 2. KS, 3. OLO, 4. nart, 5. opera, 6. misija, 7. Ist, 8. st. 9. podklet, 11. lisek, 12. konop, 13. Tirovec, 15. povitek, 16. dcaar, 17. rik, 18. nemir, 20. Bohorič, 22. tek, 24. drn, 26. zaropotam, 29. naložen, 31. ožmek, 34. Linek, 36. antisemit, 38. ras, 39. por, 41. Osp, 43. kopiren, 47. dotasan, 50. salicil, 51. kinin, 53. Kanem, 54. sestrič, 55. kozel, 56. tostran, 57. kam, 58. teran, 59. pod, 60. Nežika, 62. sedež, 64. Nani, 68. jen, 70. Mo, 71. ne.

NA DIVNJEM ZAPADU

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI 8, II. nad. - TELEFON 93-808 - Poštni predal 559 - UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA 21, 2. nad. - Tel. 37-338 - Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-11 - Tel. 33-82 - OGLASI: od 8 do 12.30 in od 15. do 18. - Tel. 37-338 - CENE: OGLASOV: Za vsak mm visine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir, - MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROCNINA: mesečna 480 lir - vnaprejš: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir - Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir - 10 dni: nedeljska 30 din, mesečno 250 din - Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din - Poštni tekoči račun: Zlatobančni račun: Vendar: Trst 11-5774 - Zg. P. L. R. D. Z. S. Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-11, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 607/338

Prvi dan zasedanja v «Domus Mariae» v Rimu

Velikanska zmeda v Fanfanijevi struji
je hkrati tudi zmeda v glavnem odboru KD

Poročilo predsednika odbora Zolija - Andreotti je prikrito obtožilo Fanfanija, da se je hotel «pomešati» s socialisti - Burni sestanki «iniciativistov» v samostanu sv. Doroteje

(Od našega dopisnika)

RIM, 14. - Prvi dan zasedanja glavnega odbora KD, ki vzbujajo toliko zanimanja zaradi globoke krize v večinski in vladni stranki, je potekal v bistvu med «Domus Mariae», kjer se zasedanja vrši, in samostanom sv. Doroteje, kjer se sestajajo pristajali bivše Fanfanijeve struje, «demokratske» struje. Glavni poročilo je dal predsednik odbora in bivši predsednik vladne stranke Zolija. Iznenadil je z zahtevno, naj se dnevi redne ter se najprej razpravi o rešitvi krize Fanfanijeve vladne stranke nato o Fanfanijevi ostavki, češ da ne gre za medsebojno odvisnost obeh dogodkov.

Govorni je nato o sedanjem položaju v stranki in dejal, da se so spori od vrha preselili na vse stranske organizacije, tako da so sedaj spori tudi v globini. Rekel je, da je prišlo do ustanavljanja in delovanja struk, čeprav jih statut prepoveduje, in stranka ne bo mogla tako naprej, če ne znebi svojih volivcev, zaradi česar mora zavestno tudi anarhične težnje. Priznal je, da je dalje, da na volitvah stranka ni mogla preprečiti napredovanja komunizma.

Nato je obravnaval krizo vladne in krizo KD in vse to, kar je pripeljal do Segnjevne vladne in sedanjega zasedanja glavnega odbora.

Za njim so govorili: «Bazista» De Mita, ki je dejal, da Segnjevna vladna ne odgovarja sklepom zanjnih dveh kongresov KD; Fanfanijevce, ki so zahtevali vrnitev Fanfanija na vodstvo stranke, kajti sicer ne bo podpiral vladne, in prijatelj Scelbe Manzini, ki je vladno hvalil, kaj storiti tu; glavni odbor.

Toda mnogo bolj važne stvari so se dogajale na sestanku v samostanu sv. Doroteje, kamor so odšli po Manzinijevem govoru pristajali bivše Fanfanijeve struje, ker je bilo zasedanje glavnega odbora.

Poslanik FR na Milatović
v Albaniji - odpoklican

Rezolucija rezervnih oficirjev

BEOGRAD, 14. - Danes je bilo objavljeno, da je bil poslanik FR na Albaniji Arso Milatović odpoklican in da je postavljen na novo službeno mesto v državnem tajnistvu za zunanje zadeve. Uradno odločilo je jugoslovansko diplomatsko misle, da je poslanik Milatović v Beogradu tolažki kot prvi znak morebitne prireditve diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Albanijo kot posledice vojnohujuske gonje Albancev proti Jugoslovom in ravnanja albanskega obvlada na onemogoča opravljanje normalnega dela jugoslovanskega diplomatskega zastopstva v Albaniji.

(Nadaljevanje z 2. strani)

V Parizu o celoti podpirajo Ateno, vendar se je v Rimu izjavilo, da je bil poslanik Milatović odpoklican in da je postavljen na novo službeno mesto v državnem tajnistvu za zunanje zadeve. Uradno odločilo je jugoslovansko diplomatsko misle, da je poslanik Milatović v Beogradu tolažki kot prvi znak morebitne prireditve diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Albanijo kot posledice vojnohujuske gonje Albancev proti Jugoslovom in ravnanja albanskega obvlada na onemogoča opravljanje normalnega dela jugoslovanskega diplomatskega zastopstva v Albaniji.

Toda mnogo bolj važne stvari so se dogajale na sestanku v samostanu sv. Doroteje, kamor so odšli po Manzinijevem govoru pristajali bivše Fanfanijeve struje, ker je bilo zasedanje glavnega odbora.

Ko pisano pričujoči tednik pregleda se je v Rimu stal na zasedanju glavnega odbora krščanske demokracije. In ker je bila kriza Fanfanijeve vladne hkrati kriza krščanske demokracije, pomeni današnje zasedanje nadse važen dogodek pri njenem reševanju.

(Od našega dopisnika)

Grivasov poziv ciprski mladini

NIKOSIJA, 14. - Polk. Grivas je pred svojim bližnjim poslom v Atene poslal pismo odboru mladine EOKA, v katerem izreka upanje, da se bo nekega dne lahko vrnil na Ciper. Grivas poziva ciprsko grško mladino, naj se združi okrog nadslofa Makariosa, ki ga podpira pri njegovem delu za zgraditev nove republike.

Nad dva tisoč človeških žrtev
je terjal upor v Severnem Iraku

Še vedno manjši spopadi - Napad iraških letal na dve sirski vasi
Bagdadske radio nadaljuje napade na Naserja

BAGDAD, 14. - Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Bagdadske radio je oddajal danes proglas vojaškega guvernerja v Bagdadu in načelnika oboroženih sil generala Saleja El Abda, ki poziva prebivalstvo, naj mirno nadaljuje svoje delo. General Abdo obsoja tiste, ki motijo življenje v državi s pretezo, da branijo varnost države, in poudarja, da spada vzdrževanje reda v izključno pristojnost oblasti.

Jugoslovanski tisk zahteva
odložitev razprave o zakonu
za manjšinske šole v Avstriji

Zakonski predlog dejansko uzakonjuje Wedenigov sramotni odlok, s katerim je bilo ukinjeno dvojezično šolstvo

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 14. - Vest z Dunaja, da bo avstrijski parlament se pred razpustitvijo razpravljal in verjetno sprejel zakonski predlog o manjšinskih šolah na Korškem, je jugoslovanski javnost sprejela z velikim nezadovoljstvom. Znano je namreč, da avstrijska vlada pri izdelavi zakonskega lista, ki je dejansko kompromis med obema vodilnima strankama, ni upoštevala predlogov in zahtev slovenske manjšine. Avstrijska vlada prav tako pri izdelavi tega lista ni upoštevala dolobila 7. člena avstrijske državne pogodbe, ki je, med drugim, legalizirala uredbo o dvojezičnih šolah od oktobra 1945.

Novi zakonski predlog med drugim usvaja predlog avstrijskega prosvetnega ministra Drimmla o «pravica starejših», da odločajo o izbiri pouka. Praktično izvajanje tega predloga lani je pokazalo, da gre za pravico, ki je usmerjena proti slovenski narodni manjšini. To je neposredno priznala tudi sama deželna vlada, ki je 11. novembra morala izdati nov razpis, s katerim je zaradi pritiska, ki so ga sovinski elementi izvajali na stare, dala starejšim pravico, da se ponovno izjasnijo za ali proti pouku v slovenski. Novi zakon, s katerim je bilo upoštevanje vseh slovenskih pravic slovenske in hrvaške manjšine na Korškem, temveč legalizira nepravilen odlok predsednika deželne vlade Wedeniga od 22. septembra o ukinitvi dvojezičnega šolstva.

«Zakonski predlog, ugotavlja nocojinja «Politika», je doslej najmočnejši udarec ne le na slovensko manjšinsko šolstvo, temveč za položaj slovenske manjšine sploh.»

«To ravnanje, ugotavlja «Borba» in «Politika», se bolj preseneča, ker so uradni dunajski krogi zagotavljali jugoslovanski vladi, da se bodo pri končni rešitvi manjšinskega šolstva upoštevale pravice in interesi slovenske narodne manjšine.»

«V beograjskih političnih krogih upajo, da bo avstrijska vlada odložila razpravo o zakonskem predlogu in ugotavlja, da bo morebitni sprejem tega zakonskega predloga, ki je v nasprotju s členom 7 avstrijske državne pogodbe, negativno vplival na odnose med Avstrijo in Jugoslavijo.»

«Zakonski predlog, ugotavlja nocojinja «Politika», je doslej najmočnejši udarec ne le na slovensko manjšinsko šolstvo, temveč za položaj slovenske manjšine sploh.»

«To ravnanje, ugotavlja «Borba» in «Politika», se bolj preseneča, ker so uradni dunajski krogi zagotavljali jugoslovanski vladi, da se bodo pri končni rešitvi manjšinskega šolstva upoštevale pravice in interesi slovenske narodne manjšine.»

«Zakonski predlog, ugotavlja nocojinja «Politika», je doslej najmočnejši udarec ne le na slovensko manjšinsko šolstvo, temveč za položaj slovenske manjšine sploh.»

«To ravnanje, ugotavlja «Borba» in «Politika», se bolj preseneča, ker so uradni dunajski krogi zagotavljali jugoslovanski vladi, da se bodo pri končni rešitvi manjšinskega šolstva upoštevale pravice in interesi slovenske narodne manjšine.»

«Zakonski predlog, ugotavlja nocojinja «Politika», je doslej najmočnejši udarec ne le na slovensko manjšinsko šolstvo, temveč za položaj slovenske manjšine sploh.»

«To ravnanje, ugotavlja «Borba» in «Politika», se bolj preseneča, ker so uradni dunajski krogi zagotavljali jugoslovanski vladi, da se bodo pri končni rešitvi manjšinskega šolstva upoštevale pravice in interesi slovenske narodne manjšine.»

«Zakonski predlog, ugotavlja nocojinja «Politika», je doslej najmočnejši udarec ne le na slovensko manjšinsko šolstvo, temveč za položaj slovenske manjšine sploh.»

«To ravnanje, ugotavlja «Borba» in «Politika», se bolj preseneča, ker so uradni dunajski krogi zagotavljali jugoslovanski vladi, da se bodo pri končni rešitvi manjšinskega šolstva upoštevale pravice in interesi slovenske narodne manjšine.»

«Zakonski predlog, ugotavlja nocojinja «Politika», je doslej najmočnejši udarec ne le na slovensko manjšinsko šolstvo, temveč za položaj slovenske manjšine sploh.»

«To ravnanje, ugotavlja «Borba» in «Politika», se bolj preseneča, ker so uradni dunajski krogi zagotavljali jugoslovanski vladi, da se bodo pri končni rešitvi manjšinskega šolstva upoštevale pravice in interesi slovenske narodne manjšine.»

«Zakonski predlog, ugotavlja nocojinja «Politika», je doslej najmočnejši udarec ne le na slovensko manjšinsko šolstvo, temveč za položaj slovenske manjšine sploh.»

«To ravnanje, ugotavlja «Borba» in «Politika», se bolj preseneča, ker so uradni dunajski krogi zagotavljali jugoslovanski vladi, da se bodo pri končni rešitvi manjšinskega šolstva upoštevale pravice in interesi slovenske narodne manjšine.»

«Zakonski predlog, ugotavlja nocojinja «Politika», je doslej najmočnejši udarec ne le na slovensko manjšinsko šolstvo, temveč za položaj slovenske manjšine sploh.»

«To ravnanje, ugotavlja «Borba» in «Politika», se bolj preseneča, ker so uradni dunajski krogi zagotavljali jugoslovanski vladi, da se bodo pri končni rešitvi manjšinskega šolstva upoštevale pravice in interesi slovenske narodne manjšine.»

Tvrška LORENZI
Lambretta
TV 175

Obiskite nas
LA GORIZIANA

PRIZNANO MEDNARODNO
AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

GORICA - Ul. Duca D'Aosta 88 - Tel. 28-45

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

OBISKITE NAS

OBISKITE NAS